

O-paal (ministerie van oorlog)

Beschermd gezicht	Nee
Aantal onderdelen behorend tot het beschermd monument	1 (twee delen)
Oorspronkelijke functie	Markering militair gebied
Datering/Bouwjaar	Ca. 1940 - 1959

Inleiding

De betonnen paal is een zogenaamde O-paal, een markering van de begrenzing van een militair gebied, geplaatst door het ministerie van oorlog (1940-1959). De paal, genummerd O25, markeert de grens van het MOB-terrein. Grens- of limietpalen met een O van oorlog of een D van defensie, afhankelijk van de naam van het ministerie, zijn vanaf 1840-1845 in Nederland geplaatst om de Rijks Militaire gronden zichtbaar in het terrein te markeren. De palen werden rond bestaande en nieuwe militaire terreinen geplaatst. De afbakening vond plaats krachtens de 'Wet der Begrenzungen van 's-Rijks militaire gronden'.

Over het MOB-complex

Door het sluiten van nieuwe bondgenootschappen na de Tweede Wereldoorlog veranderde ook de verplichtingen van de Koninklijke Landmacht (KL). Blijkens strategische concepten hield men na de oorlog rekening met een onverhoedse aanval door de Sovjetstrijdkrachten, die zich zou voortzetten in een snelle opmars naar de Rijn. Deze aanval zou gepaard gaan met luchtaanvallen om de mobilisatie en de concentratie van NAVO-strijdkrachten te verstoren. Spreiding van de opslag zowel van de locaties als over de locaties werd noodzakelijk geacht. Men besloot tot de oprichting van één parate en een aantal mobiele infanteriedivisies.

Voor een snelle bevoorrading en uitrusting van deze mobiele divisies werd besloten om magazijncomplexen op te richten, zogenaamde mobilisatiecomplexen (MOB-complexen). In deze complexen werden permanent voorraden op peil gehouden, zodat bij een eventuele oorlog voldoende munitie, medicijnen en voedsel voorhanden waren. Uiteindelijk werden er in de periode 1951-1961 naar schatting zo'n honderd mobilisatiecomplexen gebouwd waarvan twee in Zuid-Holland. Vanwege de vele herontwikkelingen worden MOB-terreinen in rap tempo zeldzamer. De ontwikkeling en aanleg van het MOB-complex is uitgebreid omschreven in het bestemmingsplan.

Adres (aanduiding)	Oude Trambaan, bij Ammonslaantje 3
Postcode	n.v.t
Kadastraal nummer	B 9147
GPS-coördinaten	N52.148594/O 4.426004
Omschrijving ligging	In groenstrook tussen fietspad en sloot
Kenmerken/bijzonderheden	In twee delen

Waardstelling

De o-paal is vanwege de cultuurhistorische -, architectuurhistorische- en ensemblewaarde van algemeen belang voor de gemeente Wassenaar

- als onderdeel van, als uitdrukking van en als herinnering aan de geschiedenis van Wassenaar en het MOB-complex in het bijzonder;
- als fysieke herinnering aan de militaire geschiedenis van Wassenaar;
- vanwege de herkenbaarheid van de functie van de paal vanwege de markering met 'O';
- vanwege de zeldzaamheid van O-palen in Wassenaar¹;
- vanwege de ruimtelijk-functionele relatie van de paal met het MOB-terrein.

Bijlagen

kadastrale kaart.

Literatuur/bronnen

Gemeentearchief/bouwdossiers; bezoek ter plaatse in 2012.

¹ In het kader van de inventarisatie van cultuurhistorisch waardevolle panden en objecten uit 2008/2009 is slechts deze paal op de zog. GIP-lijst opgenomen. Dit wil echter niet zeggen dat rond andere militaire werken, zoals in de duinen, zich geen palen bevinden. Hiernaar zou nader onderzoek moeten plaatsvinden.